

สรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

ในการประเมินผลโครงการอบรมครูประจำการที่ไม่มีวุฒินี้มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการคือ 1. ประการแรกเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการอบรมครูประจำการที่ไม่มีวุฒิตั้งกับนโยบายทางการศึกษาระดับประเทศ ระดับกระทรวงศึกษาธิการ และระดับกรมการฝึกหัดครู และกับความต้องการและความคาดหวังของครูประจำการ 2. ประการที่สองเพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการอบรมครูประจำการ 3. ประการที่สามเพื่อประเมินกระบวนการดำเนินการอบรม และประการสุดท้ายเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ตัวอย่างประชากร คือครูประจำการที่เข้ารับการอบรมวิชาชุดครูวิทยาศาสตร์ 400 ชั่วโมง ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นที่ 4 จำนวน 77 คน และคณะอาจารย์ที่ให้การอบรมจำนวน 5 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ชนิด คือ ชนิดที่ 1 แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชุดครูวิทยาศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับชั้นที่ 2 แบบสำรวจความต้องการและความคาดหวังของครูประจำการที่เข้ารับการอบรม ชนิดที่ 3 แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการอบรม ชนิดที่ 4 แบบสังเกตการสอน และชนิดที่ 5 แบบประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการทดสอบค่าที คำนวณหาฐานนิยม และวิเคราะห์เนื้อเรื่อง ซึ่งผลการประเมินโดยสรุปมีดังนี้

1. สรุปผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับนโยบายทางการศึกษาของประเทศและของกรมการฝึกหัดครู และกับความต้องการและความคาดหวังของครูประจำการ

1.1 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับนโยบายทางการศึกษาของประเทศ และของกรมการฝึกหัดครู มีดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าต้องการให้ความรู้แก่ครูประจำการเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะของครูประจำการเอง

1.1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของชาติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งต้องการให้มีการปรับปรุงและขยายการฝึกและอบรมครูและปฏิบัติหน้าที่ในชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและฝึกอบรมครูประจำการเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการสอนยิ่งขึ้น

1.1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งต้องการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมครูประจำการเพื่อเป็นการเพิ่มพูนวิทยฐานะและปรับปรุงวิธีการสอนของครู

1.2 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับความต้องการและความคาดหวังของครูประจำการ

ความต้องการและความคาดหวังของครูประจำการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการทุกข้อ กล่าวคือ ครูประจำการต้องการสอบวิชาครูให้ได้เพื่อเลื่อนวิทยฐานะของตนเองให้สูงขึ้น และนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป นอกจากนี้ครูประจำการยังคาดหวังการอบรมตามโครงการนี้จะทำให้ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิน้อยลงและหมดไปในที่สุดอีกด้วย

2. สรุปผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการอบรมครูประจำการ

2.1 ในด้านทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการจัดอบรมโครงการนี้มี

2.1.1 กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู ซึ่งทำหน้าที่ให้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ต่าง ๆ แก่ครูประจำการเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการนี้โดยตรง อันจะทำให้โครงการนี้ดำเนินต่อไปด้วยความมั่นคง

2.1.2 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาเอกชน ทำหน้าที่คัดเลือกครูประจำที่อยู่ในสังกัดเข้ารับการอบรม และจัดสรรเงินงบประมาณช่วยเหลือบางส่วนเป็นประจำ โรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์นุญาทำให้ใช้สถานที่สำหรับอบรม ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นหอพัก

2.1.3 สถานที่อบรม ซึ่งประกอบด้วย ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด และหอพักอยู่ในสภาพที่เหมาะสมปานกลาง สมควรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอีก

2.1.4 เวลาที่ใช้ในการอบรม ในแต่ละสาขาวิชาเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

2.1.5 อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม มีมากเพียงพอกับจำนวนครูประจำการและอยู่ในสภาพที่ดี ใช้การได้ดีทุกชิ้น

2.1.6 บุคลากร อันประกอบไปด้วยคณะกรรมการดำเนินการ และคณะอาจารย์ เป็นบุคคลที่เหมาะสมทั้งตำแหน่งหน้าที่ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในด้านการทำงานและการสอน

2.1.7 งบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงาน มีงบประมาณเฉพาะและเพียงพอต่อการดำเนินงาน

2.1.8 ครูประจำการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้คัดเลือกบุคคลในสังกัดที่มีความตั้งใจจริงที่จะเข้ารับการอบรมเป็นอันดับแรก ดังนั้นครูประจำการที่เข้ารับการอบรมจึงเป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่จะรับการอบรมเป็นอย่างดี

2.2 การวางแผนการดำเนินการ มีการวางแผนดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ กล่าวคือ มีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่การอบรมจะเริ่ม มีการปฐมนิเทศครูประจำการที่เข้ารับการอบรม

เพื่อทราบแนวทางในการปฏิบัติตัวในด้านการเรียน การมีมนุษยสัมพันธ์ มีการวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการพาครูประจำการ ไปทัศนศึกษาออกสถานที่ที่ให้ความรู้เสริมประสบการณ์ในแต่ละสาขาวิชาเป็นอย่างดี

3. สรุปผลการประเมินกระบวนการดำเนินการอบรม ในการอบรม อาจารย์ใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้หลายวิธี โดยเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา แต่ส่วนใหญ่จะใช้การบรรยาย ครูประจำการส่วนใหญ่ตั้งใจฟังคำสอนดี ให้ความสนใจและร่วมมือทำกิจกรรมเป็นอย่างดี แต่บรรยากาศในการเรียนค่อนข้างเงียบ ผู้เรียนไม่ค่อยพูดริเริ่ม และจะไม่ค่อยใช้คำถาม จะเป็นผู้ตอบอย่างเดียว

ปัญหาที่พบ

1. ครูประจำการที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากทิ้งวิชาการมานาน ทำให้การเรียนการสอนต้องดำเนินไปช้า ๆ
2. อายุมาก ทำให้เหนื่อยชาในการเรียนมาก
3. ไม่ค่อยใช้ความคิดในการเรียน มักจะใช้ท่องจำ
4. มักจะท้อถอย อาจารย์ต้องให้กำลังใจเสมอ ๆ
5. เป็นห่วงหางบ้านเป็นเหตุให้ต้องเดินทางกลับบ้านบ่อย ซึ่งเป็นผลสะท้อนถึงผลการเรียน

6. ครูประจำการบางคนคิดสุราเรื่อรัง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนที่วางไว้ อาจารย์ตั้งใจสอนมาก ต้องเสียสละโดยการสอนหรืออธิบายเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ๆ อยู่เสมอ ต้องให้แบบฝึกหัดและตรวจพร้อมทั้งชี้แจงข้อบกพร่องอย่างละเอียด ทดสอบย่อยเป็นประจำ เพื่อให้ครูประจำการตื่นตัวและศึกษาหาความรู้ สนใจที่อาจารย์

สอนอย่างจริงจัง ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนการสอนที่กระทำกันอย่างจริงจัง ซึ่งก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้

4. สรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป็นการประเมินว่าการอบรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการประเมินได้ว่า หลังจากสิ้นสุดการอบรมแล้ว ความรู้ของครูประจำการแตกต่างจากก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูประจำการที่เข้ารับการอบรมในโครงการรุ่นที่ 4 นี้ สามารถผ่านการวัดผลคิดเป็นร้อยละ 97.40 ซึ่งนับว่าแตกต่างจากเกณฑ์ที่โครงการตั้งไว้เพียงเล็กน้อย ซึ่งโครงการได้ตั้งเกณฑ์สำหรับครูประจำการที่เข้ารับการอบรม และสามารถผ่านการวัดผลได้ถึง 100 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การอบรมตามโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ว่า เพื่อให้จำนวนครูประจำการที่ไม่มีวุฒิคนน้อยลง และถ้าโครงการดำเนินต่อไปก็เป็นที่คาดได้ว่า จำนวนครูประจำการที่ไม่มีวุฒินี้จะหมดไปในที่สุดตามวัตถุประสงค์ของข้อนี้ที่ตั้งไว้ จากแบบสำรวจความต้องการและความคาดหวังของครูประจำการ พบว่า ครูประจำการต้องการที่จะนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง และศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าโครงการนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

อภิปรายผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

1. จากผลการประเมินพบว่า สถานที่อบรมอันใดแก่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ หอพัก ยังไม่คึกเท่าที่ควร ทั่วอาคารเป็นเรือนไม้ค่อนข้างเก่า อากาศถ่ายเทไม่สะดวก บางครั้งมีกลิ่นเหม็นรบกวน โรงงานที่อยู่ใกล้เคียงส่งเสียงรบกวน ห้องสมุดสำหรับค้นคว้ายังไม่ดีพอขาดหนังสือและวารสารอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนั้นควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงดังนี้

1.1 กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู ควรจะปรับปรุงสถานที่ยอมรับใหม่ ให้มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนการสอน และถ้าเป็นไปได้ ควรหาสถานที่ถาวรสำหรับการดำเนินการตามโครงการนี้ โดยของงบประมาณสร้างอาคารต่าง ๆ ขึ้น

1.2 พยายามจัดหาหนังสือ เอกสาร และวารสารต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทุกสาขาวิชาให้เพิ่มมากขึ้น และเพียงพอกับความต้องการของครูประจำการที่เข้ารับการอบรม

2. จากการประเมินพบว่า ครูประจำการใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการมาอบรมค่อนข้างสูง ทั้งที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกี่ยวกับค่าอบรมหรืออุปกรณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะครูประจำการแต่ละคนมาจากต่างจังหวัด ดังนั้นพอถึงวันหยุดก็จะเดินทางกลับบ้าน หรือออกซื้อของใช้จ่ายสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ทำให้มีปัญหาเงินไม่พอใช้จ่าย ดังนั้นคณะกรรมการดำเนินการควรที่จะได้มีการประมาณค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้ครูที่จะเข้ารับการอบรมได้ทราบล่วงหน้าก่อนเดินทางมาอบรม และชี้แจงให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด ซึ่งประมาณ 1200 บาทต่อเดือน

3. จากการประเมินพบว่า ครูประจำการที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ มีพื้นความรู้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากทั้งวิชาการมานาน อายุมาก และบางคนมีโรคประจำตัว ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ดังนั้นในการคัดเลือกครูประจำการเข้ารับการอบรม จึงควรคัดเลือกครูประจำการที่สามารถมาเรียนได้จริง ๆ คณะกรรมการดำเนินการควรจัดทำเอกสารหรือหาวิธีประชาสัมพันธ์ให้ครูประจำการและเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่คัดเลือกครูประจำการมาเข้ารับการอบรมให้ทราบว่า การอบรมมีลักษณะอย่างไร และครูประจำการที่เข้ารับการอบรมจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไรจึงจะทำให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จ และคัดเลือกครูประจำการด้วยความยุติธรรม ไม่ใช่เลือกแต่พวกพ้องของตน อันจะเป็นการทำให้ครูประจำการอื่น ๆ เสียขวัญและกำลังใจ

4. จากการประเมินพบว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้ครูประจำการเกิดความเบื่อได้ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหาสลับกันไป และในการสอนต้องให้ครูประจำการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสมอ ๆ และพยายามฝึกให้ครูประจำการใช้ความคิด ไม่ใช่นั่งฟังอย่างเดียว จะทำให้ครูประจำการกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น

5. จากการประเมินพบว่า โครงการอบรมครูประจำการที่ไม่มีวุฒินี้มีวัตถุประสงค์บางข้อกล่าวว่า เพื่อให้ครูประจำการนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งในขณะที่กำลังอบรมอยู่ ย่อมจะไม่ทราบเลยว่าครูประจำการที่เข้ารับการอบรมจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์นี้หรือไม่ ดังนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาและวิจัยติดตามผลว่า ครูประจำการที่ได้รับการอบรมจากโครงการนี้แล้ว ในด้านการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิมเพียงใด หรือได้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นการทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการแจ่มชัดยิ่งขึ้น

6. จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการอบรมครูประจำการที่ไม่มีวุฒิพบว่า ครูประจำการที่ไม่มีวุฒียอดละ 97.40 สามารถสอบวิชาชุดครูได้ หลังจากได้รับการอบรมในรุ่นที่ 4 แล้ว เมื่อเปรียบเทียบอัตราการสอบได้ของครูประจำการที่สอบได้ในรุ่นก่อน ๆ ปรากฏว่ามีค่าใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ในรุ่นที่ 1, 2 และ 3 ค่าร้อยละที่ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิสอบได้เป็น 93.02, 96.55 และ 98.61 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นค่าร้อยละที่สูง แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการอบรมที่ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของโครงการที่จะลดจำนวนครูประจำการที่ไม่มีวุฒิให้ลดน้อยลง และหมดไปในที่สุด

แต่ถ้าพิจารณาถึงจำนวนที่รับแต่ละรุ่นแล้ว คือรุ่นที่ 1, 2, 3 และ 4 จะเห็นได้ว่า รัศมีของวงรีที่รับแต่ละรุ่นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จาก 43, 58, 72 และ 77 ตามลำดับ ซึ่งนับว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนครูประจำการที่ไม่มีวุฒิซึ่งมีถึงสี่หมื่นคน การจะทำให้เป้าหมายของโครงการนี้บรรลุในระยะเวลาพอสมควร จำเป็นต้องหาทางอื่น เช่นขยายการรับในแต่ละรุ่นให้เพิ่มมากขึ้นหรือระดมสรรพกำลังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและอบรมครู เพื่อจะทำให้ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิกลับเป็นผู้ที่มีความสามารถให้ทันเวลาที่ โครงการอบรมครูประจำการที่ไม่มีวุฒินี้ ยิ่งทำให้เป้าหมายของโครงการบรรลุเร็วเพียงโดยอ้อมส่งผลดีแก่การศึกษาของเยาวชนของชาติ เพียงนั้น

7. จากผลการประเมินโดยทั่วไปพบว่า ในทัศนะของครูประจำการมีความพอใจในทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับโครงการอบรมนี้โดยเฉพาะอาคารสถานที่และวิธีการสอนของคณาจารย์เป็นอันมาก ซึ่งค่อนข้างขัดแย้งกับผลจากการสังเกต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำการ เหล่านี้มาจากโรงเรียนในท้องถิ่นกันควร และมีความต้องการที่จะสอบวิชาชุดครูวิทยาศาสตร์ให้ไ้มากเป็นพิเศษ ซึ่งทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการเป็นอันมาก ฉะนั้นในการจัดโครงการอบรมครั้งต่อไปน่าจะปลูกฝังในเรื่องเทคนิควิธีสอน รวมไปถึงการสนนเนื้อหาต่าง ๆ ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมสร้างทัศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้นพร้อมกันไปด้วย โดยมีให้ครูประจำการ เหล่านี้รับรู้ด้วย

8. ในการประเมินครั้งต่อไป ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินปัจจัยเบื้องต้นให้ชัดเจน อีกทั้งน่าจะมีส่วนประเมินภายนอกเข้าร่วมคณะผู้ประเมินด้วย